

É r t e s í t ő.

50 szám

Pest augustus' 4^{ik}én

1832.

Kivonás az 1832 juliusi időjárásról illető budai csillagász intézetbeli vizsgálatokból.

magassága	a' légmérőnek	a' hőmérőnek
legnagyobb	27 ^h 8 ^v , 351 (22kén)	+ 26°, 8 (15kén)
közép	27 4, 5 129	+ 16, 3688
legkisebb	27 1, 900 (18kán)	+ 8, 7 (28ik. regg. 7 órak.)

Legnagyobb különbség a' légnomásban: = 7^v, 351; a' mérsékletben: = 17°, 9.

Valaki az időjárásra általánosan figyelmesen ügyelt, aligha nem vette észre annak már huzamos időig látható, kivált pedig a' két utolsó esztendőben mutatkozó szokatlan 's tulajdonnemű bélyegét. E' tapasztalat a' múlt hónap időfolyamatján újra bebizonyult. Akár az időjárást egészen, akár részenként tekintjük, ki fog tetszeni rendkívüli és szokatlan volta. Ez nevezetesen a' levegő' hőmérsékletéről igaz, mely ugyan a' múlt júniusban is mar hirtelen 's különféleképen változott; de még sokkal inkább az alig múlt hónapban, olyannyira, hogy tévedési félelem nélkül állithatni: az időjárás évkönyvekben nincs sok az ideihez e' tekintetben hasonló julius legalább 30 esztendeiek közül, melyekről időjárás észrevételek előttem felelnek; csak kettő közelít valamennyire 's csak három t. i. az 1817, 1819 's 1830ki hasonlít félígméddig az ideihez. Maga ezen hőmérséklet szokatlan volta mérsékeltül szolgál, ha bővebben értekezem róla. Állapodjunk meg az egyes napok közép hőmérsékletén, úgy 7 foknyi (grad) szökdelésekre is találunk; p. o. 15kén a' közép hőmérsék 22°, 4 volt, 16kán csak 15°, 4. Hetedikéig a' hő minden második nap közép-irányban 2 fokkal emelkedett; azután 8kán hirtelen 2 fokkal szállt alább, 9kén azonban ismét hirtelen magasodni kezdte, úgy hogy 6 nap alatt 9 fokkal nevedett. 15kén már alább szállott, még pedig olly hirtelen, hogy 16kaig 7 fokkal süllyedt lejjebb. Ezen emelkedésben 's hanyatlásban eddigelé még némi rendességet lehet mutatni; de 16kától fogva végeig már ez lehetetlen; mert a' hőmérsék' magasulta 's hanyatlása egymást hirtelen váltogata. Ha tekintjük az egyes napok különböző óráin észrevett hőmérsékletet, úgy még nagyobb szökkenésekre találunk, p. o. 7kén a' hőmérő 6 óra alatt 9°, 2fal szállott alább. A' hőmérsék főfoka (maximuma) 30 esztendő alatt júliusban csak egyszer volt nagyobb (t. i. 1819)'s egyszer ugyanakkora (t. i. 1811); egyébkor mind kisebb. Legalsóbb foka (minimuma) ellenben a' hőmérséknek 30 esztendő alatt csak egyszer volt még kisebb (t. i. 1821) egyébkor mind nagyobb. Mi a' több időjárás tünetényeket illeti, teljes felhőtlen napja e' hónapnak egy sem volt, de egészen beborult egű sem; 21 napon azonban az ég felényinél nagyobb részen volt beborulva, 11 napon esőzött, de egyszer sem nevezetes bőséggel, úgy, hogy e' 11 esős nap mellett a' föld még is nyirkosságban szükölködött. Elektrikai jelenetek bővebben fordultak elő, mint júniusban; ugyanis 5 égihaborút vettünk észre. Szélek ismét gyakran fúttak 's többnyire erős szakoskák is valának; mindazáltal még is Sz. Gellérthegyen 2 szélcsend volt; azonban 2 szélvész is. Valamint majd mindenkor, úgy most is az éjnyugoti volt az előkelő. Említésre méltó még a' 24kén reggel volt sűű köd, mely napkelte előtt Promontorium és Soroksár felett támadott, 's utóbb lassan városink felé közeledett, mintegy a' Dunahídnál megállott, míg végre a' nap sugári eloszlatak. *Albert Ferencz.*

Jelentés magyar tehenek hágtásáról 1833 esztendőre.

Ns Zemplény vmegyében Bodroghközben melt. báró 'Sennyey Károly ur Ónagyságának azon nevezetes magyar szarvas-marha fajtájából neveltetett számfelötti bikák által, melyeket az idej állatmutatáskor a' pesti gyepen jelen volt 49 tehen 's 6 hízott ökor méltán ábrázolhattak, a' célnak biztosabb elérésére rendeltetett:

1). Nyolcz válogatott szépségű bika, 3 esztendőstől 5ig, melyek mindenikére 50 darab tehen fogadtatik fel, még pedig úgy, hogy minden két bika 100 tehenével

éjszakánként külön akolban, nappal pedig külön 2 pásztorával olly tilalmas helyen legeltetik 6 hétig, hogy ott csupán a' hágatásra bérlett tehenek 's az urodalmi anyagulya legeltetik. — 2) A' tehenek megjelenése rendeltetett jövő Sz. Györgynapi hétben, Páczinban az alólirt lakhelyére, hol számbavételök után minden 100 tehenhez egy pár bika adatik, 's a' rendelt legelőre kísértetnek. — 3). Ha valaki kevesebb számú tehenet szándékoznék hajtani 50nél, az is elfogadtatik, páronként is; melly kevesebb számú tehenek összebocsáttatnak több illy apró számuakkal, mig öszeleg egy vagy két bika fenhatározott számát ki nem ütök, 's ekkor melléjük az uradalom részéről egy számadó pásztor rendeltetik. — 4) Minden megjelenő tehen egészséges legyen, 's tulajdonosa nevével vagy bélyegével jelett. — 5). A' tehen-tulajdonos pásztor is, ha t. i. ez becsületes és nem korhely, 's kártékonytalanságáról ura jót áll, maradhat tehenei mellett 6 hétig, mint hágatás-időig; azon megjegyzéssel, hogy kutyát, puskát vagy háti lovat a' tanyán tartania nem lesz szabad (a' háti lovaknak Páczin falu ménese közt rendeltetik legelő); ellenben az urodalom részéről kap a' pásztor mindennapi élelmére 2 fl kenyeret, minden hétre egy fl szalonnát, 2 fl juhturót, azonkívül minden héten kétszer félfél fl marhahúst főzve; ugy értvén mindazáltal, hogy minden 50 tehenhez egy pásztor fogadtatik el, 's tápláltatik. — 6). Minden megjelenés idején fizettetik egy császár-arany 's 30 xr. pengőben, melly bérben mind a' tulajdonos pásztorának élelme 6 hétig, szükséges tüzfája, vagy pedig az urodalom részéről rendelendő pásztorok fizetése be van tudva. — 7) Azon esetre, ha valaki 6 hétnél tovább is ott akarná hagyni teheneit legelőn, az egész hónapra előre fog fizeteni, minden napért négy pengő xrárt számlálva. — 8) A' ki tehát a' leirt mód szerjéig legfeljebb, hogy biztos pásztorok rendeltethessenek, szabad postán levele által egyenesen S. A. Újhelyben, hol a' postalevelek kiszedetnek, fentisztelt mélt. báró Sennyei Károly Ónagyságával értekezni 's rendelkezni. Költ Páczinban jul. 19diken 1832.

Gönczy Dániel,
páczi ispán.

Ugyanazon urodalomban kiadatik az idej birkaháгатásra 130 darab válogatott finom szőrü birkakos, mellyek páronként, vagy nagyobb számban is tiszta 's egészséges nöstény nyájak legelőhelyeikre elvitethetnek négy hétre, 3 frt 's 24 xr. pengő bérfizetésért. E' kosok részint mélt. báró Brudern József Heves vmegyei finom szőrü birka majoraiból, részint Zemplény vmegyében T. Balázsházy János ur válogatott birkáitól származtak. Az eziránti rendelések aug. utóljaig fogadtatnak el írásban a' fenirt helyen és móddal. Költ mint feljebb.

J e l e n t é s.

(1) Pesten Liedemann J. S. Fridrik nagykereskedésében, commissioban eladásul érkezett, 's legillendőbb áron kapható:

Chemiai módon készült, 's az egészségnek ártatlan máz, cserép, felporzellán, (majolika), kő- 's porzellán-edény fabrikásoknak; ára különösen: angol wedgewood sárga 's zöld világos színre fl nak 10 xr. pengőben; sötét-sárga 's veresre 8 xr.; kék 's feketére 12 xr. Mustráját vehetni az említett nagykereskedőháznál, hol egyszersmind használmódja közöltetik.

(2) Keresztessy Sámuel polgári asszonyköntös-készítő Pesten tisztelettel jelenti a' nagytek. közönségnek: hogy eddigi szállását az ugy nevezett Paradicsomból, a' vá-

czy utczába Kappel házba, mellyben épen Wigand Ottó urnak is könyvkereskedése van, földszint az udvarba, 39 szám alatt általtevén; méltóztatnék eddig tapasztalt szolgálatja iránti bizodalmaival ezután is megtisztelni, részéről legpontosabb, legujabb izlésü 's mindennemü asszonyköntös-készítési szolgálattal ajánlkozván. —

(2) A' mélt. Tolnai Jurodalom részéről ezennel köz hirré tétetik: hogy ezen urodalmi halászat-jus mind a' Dunán, mind pedig annak kiöntésein 's mocsárain a' hozzá szükséges eszközökkel u. m. hajókkal, hálókkal 's a' t. f. e. october 1sőjétől kezdve három egymás után következő esztendőre árverés utján haszonbérbe fog adatni. A' bérleni szándékozók tehát aug. 21ikén reggeli 8 órára, elegendő bánatpénzzel felkészülten a' fent tisztelt urodalom írószobájába megjelenni kéretnek.

(2) Kiadandó szállás — Pesten a' Dohány utczában 362ik szám alatt Somogyi Ferencz Ur házában egy 12 szobából álló szállás az utczára az első emeletben, melly mostan egészen ujdonan helyre állittatik, konyhával, padlással, fa és borpinczével, nem különben szekérszin, és istállóval jövő sz. Mihálynapra, ugy szinte egy más 6 szobából álló lakás, mellyet fel is oszthatni, ugyan csak sz. Mihálynapra kiadandó. Bővebb tudósítást a' háznál vehetni.

(2) Báró Saghynak T. N. Nógrád Vármegyében Lovinobányán, Uldornyan, és Budalehotán, továbbá T. N. Gömör és Kis-Hont Vármegyében Tiszolczon, Fűrészén, Hacsován, és Kokován fekvő jószágrészei árverés utján sz. Mihály naptól számlálva 6 egymásután következő esztendőre haszonbérbe adatnak. A' Gömör és Kis-Hont vármegyei részek haszonbérelőji Tiszolczon sept. 10ikére; a' Nógrád Vármegyében lévőket kibérleni kívánók pedig Lovinobányán Sept. 13ikára 1832 megjelenni ne terhelteessenek. Korábbi ajánlásokat Németh János és Makay János Táblabíró Urak (amaz Verpeléthen Egernél, ez Dormádon hasonlóul Egernél) fogadnak el szabad postán levelekben, kiknek egyetértő megegyezésök nélkül, egyezés nem köttethetik.

(2) Ttts Ns Bihar Vármegye részéről köz-hirré tétetik: hogy sz. kir. Debreczen városában a' f. e. Kisasszony hava 15ikén tartandó úgynevezett Lőrincz vására alkalmaival a' fentirt megyében lévő egész selyem-tenyészés az ahoz tartozó fabrikai épületekkel, epres kerttel és mű.szerekkel együtt, a' debreczeni vásárban lévő czédula. háznál a' megyebeli tek. megbizottság által tartandó árverés utján több vagy kevesebb esztendőkre haszonbérbe ki fog adatni.

(3) Szöged sz. k. városa részéről köz-hirré tétetik, hogy az ott kebelezett serház f. e. augustus (kisasszony hava) 14dikén tartandó 's a' polgármesteri tisztségnél naponként olvasható feltételek mellett, három egymást követő esztendőre a' többet igényőnek árverési uton újra haszonbérbe fog adatni.

(3) Minthogy jövő iskolai esztendőben, Budán, a' Kegyes Isk. Szerzetben lévő tiszt. Atyák Ó Felsége engedelmével az ottani Gymnasiumot általveszik, melly is Hazánk tanuló ifjuságának nagy hasznával jár; mivel ezen Kegyes Szerzettől a' tanításbeli elsőséget megtagadni valóban méltatlanság volna: annál fogva jelentem a' magzatjaikat mint Hazánk édes reményeit szerető T. T. Szüléknek azon szándékomat, hogy husz esztendei nevelésben haszonnal tett fáradozásim után, és még legjobb férfikoru létemben Hazám serdülő ifjuságának mellékes óráimat felszentelni akarom, midőn azokat tartásra és nevelésre magamhoz édesgetném alkalmas, és az iskolák szomszédóságába bérelt szállással. Melly szerint az édes T. T. Szüléknek ígérem teljes megegyezésökre a' gondviselésem alá adandó édes magzataik nevelését, legszoro-

sabb értelemben, jó és egészséges tartást, az iskolai tárgyakban, rajzolásban, francia, olasz nyelvekben való tanítást is. Mind ezekért minden haszon keresés nélkül 200 forintra ezüstben határoztam meg a' jutalmat. Ha ezen tárgy iránt a' T. T. Szüléknek velem értekezni szándékok volna, frankóztott levelöket méltóztassanak Vojta Építómester Urnak a' Várban 194 szám alatt lévő tulajdon házába igazítani. Költ Budán Sz. Jakab Hava 10én 1832.

Wlassek Ferencz,
vult Nevelő, mostankor Ügyvéd.

H á z - e l a d á s.

(3) Budán a' hídfokon, az 558ik számú arany Korona cím alatti, egy emeletű szögletű ház, mellynek egy része a' hídon keresztül a' pesti redontra, legszebb kinézéssel, más részről boltjaival a' fő utcára szolgál, szabad kézből eladandó, mellynek árát, úgy a' kedvező feltételeket, Budán, Tabánban a' 491ik szám alatt az arany pávánál lakó Czagányi Károly Úrnál, akár személyesen, akár frankóztott levelek által megtudhatni, kivel iránta végképen egységre is léphetni. —

(3) Köz hirül adatik: hogy Tek. özv. Rakovszkyné szül. Tarkó Anna asszonyságnak Pesten, a' Barátok piacán 610dik szám alatti sarok-háza saját kívánságára, sz. kir. Pest városának földbirtoki (urbarialis) tisztségében f. e. augustus 25kén reggeli 10 órákor tartandó árverés utján a' többet ígérőnek adatik el.

EMLÉKEZTETŐ KÉRELEM

a' **JELENKORRA** 's **TÁRSALKODÓRA** nézve.

Ki a' tiszt. Hazafiak közül a' Jelenkort és Társalkodót e' f. Julius, vagy is második félesztendő elejétől kezdve teljes számban kívánja még jártni, méltóztassék vagy a' szerkeztető hivatalnál Pesten (Dunasor, Deron-ház első emelet) frankóztott vagy is szabad postájú levél által előfizetését elintézni, vagy pedig legközelebb szomszéd postája által eziránt rendelkezni mennélelőbb. A' költségkimelési szükséges takarékoság, főképp olly fiatal iker intézetnél, mint a' miénk, számos felesleg példányt nem engedélyomtatni az előfizetettek kivül, mellyek ha tulajdonost nyervén elfognak, azon esetre csak az akkor megjelenendő számtól kezdve szolgálhatunk hírlevelinkkel, midőn a' szándékról értesítettünk. Ha nagyérdemű Olvasóink közül valaki hibás példányban fogná kapni akár a' Jelenkort akár a' Társalkodót, e' hibát azonnal egyenesen a' szerkeztető hivatalnál fedezze fel, ha t. u. magánál a' szerkeztető hivatalnál történt előfizetése; ha pedig postán rendelte meg ujságát, akkor azon posta által, hol t. i. előfizetését letevé, sürgesse a' budai vagy pesti postahivatalnál a' kívántató orvoslást minden haladék nélkül. Ezt méltó 's egész tisztelettel általános utasításul és sinormértékül, hogy mindegyik részvevőnk 's pártfogóink meglegedését (mennyire csak eszközölhető) biztosíthassuk. Egyébiránt mindennemű levelet, küldeményt vagy intézkedést szabad postán bátor kikérni mindenkitől 's mindenkör — nagyobb nyalábot pedig biztos alkalommal

A' Jelenkor és Társalkodó
szerkeztető hivatala.

Dunavíz állása a' budai vízmérték szerint:

August. 2dikán 9 láb, 0 hüv. 0 von. August. 3dikán 9 láb, 0 hüv. 6 von. August. 4dikén 9 láb, 2 hüv. 0 von. (az 0 felett.)

Mai postával küldetik széljel, Hartleben C. Adolf könyváros ur' ide mellékelt könyvlajstroma.